

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

styczeń-luty-marzec

Nr 46
(1/2019)

WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr hab. Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPUKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIĘKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JUDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 |
e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

KAROL BAJDA *Kryminologiczne oraz kryminalistyczne aspekty wybranych form współczesnej przestępczości zorganizowanej w Polsce* | 9

KAROL JUSZKA *Geneza instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego* | 25

DOROTA SEMKÓW *Fałsz materialny dokumentu. Aspekty prawne i kryminalistyczne* | 40

KAROLINA PAŁKA *Analiza odpowiedzialności karnej za mowę nienawiści w wybranych porządkach prawnych* | 55

JAN KLUZA *Postępowanie dowodowe w oparciu o art. 168a i art. 168b k.p.k. Uwagi na tle uchwały Sądu Najwyższego o sygn. I KZP 4/18 oraz wniosku Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 6/18* | 68

ROBERT TALAGA *Prawo kuratora spadku do wynagrodzenia za czynności podejmowane przed sądem administracyjnym* | 84

DOMINIK TYRAWA *Model gospodarowania odpadami komunalnymi przez wspólnoty mieszkaniowe* | 108

KATARZYNA KOS *Czy sądy w Polsce mogą nie stosować prawa wtórnie niekonstytucyjnego?* | 132

ANDRZEJ MICHALIK *Kościelna osoba prawna jako założyciel spółdzielni socjalnej w wymiarze prawno finansowym* | 154

WOJCIECH GIEMZA *Znaczenie deklaracji interpretacyjnych w międzynarodowym prawie traktatów* | 179

KAMIL LEŚNIEWSKI *Kapelani na współczesnym polu walki. Wybrane zagadnienia statusu kapelana w świetle międzynarodowego prawa humanitarnego* | 213

MAGDALENA MICHALSKA *Koniec arbitrażu? Wokół wyroku TSUE – Slovakische Republik vs. Achmea BV (C-284/16)* | 228

MATEUSZ PALUCH *Organizacja służby zdrowia w Wojsku Polskim w latach 1918-1925* | 244

TOMASZ FRANC *Kilka uwag o ochronie zwierząt wykorzystywanych w cyrkach* | 254

ŁUKASZ CHYLA *Kilka uwag odnośnie do europejskiej reformy obowiązków prospektowych* | 273

ZBIGNIEW KLIMIUK *Uwarunkowania rozwoju handlu zagranicznego Polski w latach 50. i 60. XX w. Próba realizacji strategii intensywnego i selektywnego rozwoju* | 296

KAROL SKOREK *Teoria kosztów komparatywnych – ujęcie krytyczne* | 328

ZBIGNIEW KLIMIUK *Handel i kooperacja przemysłowa RFN z krajami bloku komunistycznego do 1970 r. na tle ekspansji zachodnioniemieckich inwestycji bezpośrednich po II wojnie światowej* | 339

Glosa

GRZEGORZ WOLAK *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2018r., III CZP 115/17* | 377

SŁAWOMIR ZWOLAK *Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z 3 października 2017 r., II SA/Kr 784/17* | 399

Sprawozdanie

ARTUR LIS *Ustawa o ustanowieniu Święta Chrztu Polski* | 409

PIOTR KRZYŻANOWSKI *Sprawozdanie z konferencji naukowej: XXIII Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa „Państwo – społeczeństwo – kultura: formalne i nieformalne źródła prawa”* | 419

Tekst źródłowy

ARTUR LIS *Testament Dzierżka z ok. 1190 roku* | 422

Contents

Articles

KAROL BAJDA *Criminological and Forensic Aspects of Selected Forms of Contemporary Organized Crime in Poland* | 9

KAROL JUSZKA *Genesis of institution of the conditional discontinuation of criminal proceedings* | 25

DOROTA SEMKÓW *Material Falsity of the Document. Legal and forensic aspects* | 40

KAROLINA PALKA *The analysis of the hate speech laws in the selected countries* | 55

JAN KLUZA *Evidence proceedings based on art. 168a and art. 168b code of criminal proceeding. Comments on the resolution of the Supreme Court, IKZP 4/18 and the application of the General Prosecutor to the Constitutional Tribunal in case K 6/18* | 68

ROBERT TALAGA *The right to remuneration of curator of the estate for actions taken before the administrative court* | 84

DOMINIK TYRAWA *Model for the management of waste by the community housing* | 108

KATARZYNA KOS *Are the Polish Courts Able Not to Apply the Secondary Unconstitutional Law?* | 132

ANDRZEJ MICHALIK *Church legal person as a founder of social cooperative in financial aspect* | 154

WOJCIECH GIEMZA *The Meaning of Interpretative Declarations in the International Law of Treaties* | 179

KAMIL LEŚNIEWSKI *Chaplains on the modern battlefield. Selected issues of chaplain's status in the light of international humanitarian law* | 213

MAGDALENA MICHALSKA *The end of arbitration? Reflections on the CJEU's judgment – Slowakische Republik vs. Achmea BV (C-284/16)* | 228

MATEUSZ PALUCH *Organization of the health service in the Polish Army in years 1918-1925* | 244

TOMASZ FRANC *Some comments on the protections for circus animals* | 254

ŁUKASZ CHYLA *Some Remarks on the European Reform of Prospectus Law* | 273

ZBIGNIEW KLIMIUK *Conditions of the development of foreign trade in Poland in the 1950s and 1960s. An attempt at implement the strategy of intensive and selective development* | 296

KAROL SKOREK *Theory of comparative costs – critical approach* | 328

ZBIGNIEW KLIMIUK *The trade exchange and industrial cooperation of the Federal Republic of Germany with the communist bloc states until 1970 at the background of the expansion of the country's foreign direct investments after the World War II* | 339

Gloss

GRZEGORZ WOLAK *Gloss to the decision of the Supreme Court of 19 October 2018, III CZP 115/17* | 377

SŁAWOMIR ZWOLAK *Gloss to the judgment of the Provincial Administrative Court in Krakow of 3 October 2017, file ref. II SA / Kr 784/17* | 399

Report

ARTUR LIS *Act on the establishment of the Baptism Day of Poland* | 409

PIOTR KRZYŻANOWSKI *Report on the Scientific Conference: XXIII Convention of Cathedrals of the Theory and Philosophy of the Law «State-society-culture: formal and informal sources of law»* | 419

Source text

ARTUR LIS *Testament of Dzierżek from around 1190* | 422

Robert Talaga

Prawo kuratora spadku do wynagrodzenia za czynności podejmowane przed sądem administracyjnym

The right to remuneration of curator of the estate for actions taken before
the administrative court

Wstęp

Kuratela spadku może być ustanowiona w każdym czasie gdy zachodzi taka potrzeba¹. Ustanowienie kuratora dla nieobjętego spadku jest związane z zabezpieczeniem praw nieznanymi spadkobierców w postępowaniach, w których spadkodawca był lub mógł być stroną². Wśród tak określonych celów można wyróżnić również wstąpienie do postępowania toczącego się już przed sądem administracyjnym bądź zainicjowanie jego wszczęcia. Zakres obowiązków powierzonych osobom sprawującym kuratelę nie powinien mieć wpływu na ich prawo do uzyskania z tego tytułu wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków³.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie mechanizmu umożliwiającego kuratorowi spadku uzyskanie wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów poniesionych z tytułu czynności podejmowanych w ramach pełnionej funkcji przed sądem administracyjnym. W tym względzie konieczna pozostaje analiza

---

¹ W przypadku kuratora spadku istotne pozostają w pierwszej kolejności art. 666 – art. 668 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 155) – dalej jako k.p.c.

² M. Pazdan, *Kolizyjnoprawna problematyka nabycia spadku*, „Studia Cywilistyczne” 1974, t. 23, s. 160.

³ Orzeczenie SN z dnia 10 lutego 1953 roku, sygn. akt II C 680/52, OSNCK 1954, nr 1, poz. 14; J. Gajda, *Komentarz do art. 179 k.r.i.o.* [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz* (red.) K. Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018, s. 1106.

przepisów określających specyficzną konstrukcję procedury ubiegania się przez kuratora spadku o przyznanie wynagrodzenia. Omawiana kwestia wymaga w pierwszej kolejności uwzględnienia obowiązujących regulacji w kwestii przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych przez kuratora spadku kosztów w ramach wykonywanych obowiązków. Wyznaczenie zakresu regulacji dotyczących kuratora spadku, umożliwia określenie praktyki związanej z uzyskaniem przez niego należnych świadczeń. Niewątpliwie i przede wszystkim wynika ona z orzecznictwa – zarówno sądów powszechnych jak i sądów administracyjnych. W niektórych przypadkach jednak powstają sytuacje, które wymagają twórczego zaadaptowania poglądów funkcjonujących w piśmiennictwie. Niejednokrotnie to właśnie ich uwzględnienie i łączne zastosowanie umożliwia zachowanie spójności systemu prawnego. W ten sposób dopiero możliwe jest rozwiązanie zagadnień związanych z prawem kuratora spadku do wynagrodzenia z tytułu czynności podejmowanych przed sądem administracyjnym.

Kurator spadku w postępowaniu sądowo-administracyjnym

Charakter prawny kuratora spadku w postępowaniu sądowo-administracyjnym

Kurator spadku jest ustanawiany w celu odnalezienia nieznanymi spadkobierców oraz podejmowania do tego czasu czynności prawnych w ich imieniu, gdyż sami nie mogą tego bezwiednie uczynić⁴. W istocie pozostaje on upoważniony do podejmowania czynności prawnych, które mogą wywoływać bezpośrednie skutki prawne w każdej sferze prawnej nieznanymi spadkobierców – zarówno w sferze prywatnoprawnej jak i w sferze publicznoprawnej⁵. W szczególności kurator spadku posiada również zdolność sądową w zakresie nieobjętego spadku⁶. Między innymi może on wstąpić w miejsce spadkodawcy albo zainicjować tego rodzaju

---

⁴ Zadaniem kuratora spadku jest przede wszystkim dążenie do wyjaśnienia jakie osoby są spadkobiercami, a konsekwencji zawiadomienie ich o otwarciu spadku (art. 667 § 1 k.p.c.) oraz zarządzanie nieobjętym spadkiem pod nadzorem sądu spadku (art. 667 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.).

⁵ R. Szczepaniak, *Sens i nonsens podziału na prawo publiczne i prywatne (na kanwie uchwały SN)*, „Państwo i Prawo” 2013, Nr 5, s. 41-45.

⁶ Orzeczenie SN z dnia 5 kwietnia 1956 roku, sygn. akt III CR 566/56, OSNCK 1956, nr 4, poz. 115, LEX 118773; wyrok SN z dnia 8 lipca 1969 roku, sygn. akt III CRN 220/69, OSN 1970, nr 5, poz. 83, LEX 1000; K. Korzan, *Glosa do wyroku SN z dnia 8 lipca 1969 r., III CRN 220/69*, „Nowe Prawo” 1971, nr 7-8, s. 1197.

postępowanie, aby należycie reprezentować interesy wszystkich nieznanych spadkobierców. Udział kuratora spadku w postępowaniu przed sądem administracyjnym stanowi szczególnie przypadek. Wówczas pełni on rolę zastępcy procesowego zmarłej strony postępowania sądowno-administracyjnego i powinien być tak samo traktowany w zakresie uprawnień procesowych⁷. Czynności prawne podejmowane w trakcie postępowania sądowno-administracyjnego wywołują w tym przypadku skutki prawne w sferze prawnej spadkobierców zmarłej strony postępowania⁸. Kurator spadku co do zasady ma charakter materialno prawny⁹. Niemniej jednak reprezentując interesy nieznanych spadkobierców nieobjętego spadku w postępowaniu sądowym w zakresie podejmowanych czynności procesowych kurator spadku pozostaje kuratorem pełniącym funkcje procesowe. Takie spostrzeżenie koresponduje z dostrzeżoną w literaturze¹⁰ praktyką „rozciągania” kurateli procesowej na części kompetencji kuratora prawa materialnego jakim niewątpliwie pozostaje kurator spadku. W przypadku kuratora spadku można również sprawę postrzegać w sposób odwrotny, a mianowicie przyjąć, że mamy do czynienia z praktyką „rozciągania” kompetencji kurateli prawa materialnego na czynności procesowe podejmowane przez kuratora spadku w innych postępowaniach sądowych (np. w postępowaniu sądowno-administracyjnym).

⁷ Wyrok WSA W Warszawie z dnia 14 czerwca 2007 roku, sygn. akt IV SA/Wa 487/07, LEX 351333; H. Knysiak-Molczyk, *Prawo do korzystania z pomocy i instytucji reprezentacji w postępowaniu administracyjnym*, „Samorząd Terytorialny” 2003, nr 9, s. 42.

⁸ Orzeczenie SN z dnia 5 kwietnia 1956 roku, sygn. akt III CR 566/56, OSNCK 1956, nr 4, poz. 115, LEX 118773.

⁹ Postanowienie SN z dnia 26 listopada 2009 roku, sygn. akt I CZ 75/09, OSNC-ZD 2010/3/83; postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596; A. Łopuszyński, *Kurator w postępowaniu przed sądem rejestrowym*, „Monitor Prawniczy”, 2006, Nr 3, s. 132; M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009, s. 31, s. 60; T. Ereciński, J. Gudowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Tom 3, (wyd.4) Warszawa 2012, s. 478-479; P. Gorajewski, *Kurator, likwidator i syndyk masy upadłości w postępowaniu sądowno-administracyjnym* [w:] *Spółki jako strony w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Materiały z seminarium szkoleniowego dla asystentów. Naczelny Sąd Administracyjny, Warszawa, dnia 27 listopada 2017 roku*, Seria: Materiały Szkoleniowe 47/2018, s. 7-8.

¹⁰ K. Politowicz, *Styk jurysdykcji sądów powszechnych i administracyjnych w kontekście reprezentacji nieobecnego w postępowaniu administracyjnym i sądowno-administracyjnym*, *Kwartalnik Prawa Publicznego* 2013, nr 1, s. 181.

Ustanowienie kuratora spadku z inicjatywy sądu administracyjnego, a prawo kuratora spadku do wynagrodzenia

Sądy administracyjne nie mają kompetencji do ustanawiania kuratorów spadku¹¹. Takich uprawnień do wyznaczania kuratorów spadku nie przypisują bowiem sądom administracyjnym ani przepisy P.p.s.a.¹², ani żadne inne regulacje obowiązujące w systemie prawnym. W szczególności należy podkreślić, że sądy administracyjne nie mogą ustanawiać również w ramach prawa pomocy pełnomocnika procesowego w osobie kuratora spadku. Sądy administracyjne mają jedynie kompetencje do wystąpienia do sądu powszechnego z wnioskiem o ustanowienie kuratora spadku, jeżeli sąd spadku nie ustanowił go w ciągu roku od zawieszenia postępowania i nie zgłosiły się lub nie zostali wskazani następcy prawni zmarłej strony (art. 128 § 2 P.p.s.a.)¹³.

¹¹ T. M. Niemiec, *Właściwość sądu w postępowaniu o ustanowienie przedstawiciela (kuratora)*, „Przegląd Prawa Publicznego”, 2013, nr 6, s. 40-41.

¹² Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 1302 ze zm.), dalej jako P.p.s.a.

¹³ Od 2015 roku takie kompetencje do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie kuratora spadku przysługują nie tylko sądowni ale również referendarzowi sądowemu – por. M. Sieniuc, *Nowe uprawnienia orzecznicze referendarza sądowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym* [w:] *Sądowa kontrola administracji publicznej. Doświadczenia, Dylematy, Perspektywy*, (red.) E. Wójcicka, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2017, s. 147; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Krakowie z dnia 5 lutego 2016 roku, sygn. akt II SA/Kr 589/15 LEX nr 1971589; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 537/14 LEX nr 1982253; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 542/14, LEX nr 1982254; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 544/14, LEX nr 1982255; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 13 maja 2016 r., sygn. akt I SA/Wa 1069/11, LEX nr 2072326; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 19 lipca 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 524/14, LEX nr 2078147; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 19 lipca 2016 roku, sygn. akt II SAB/Lu 308/14, LEX nr 2078236; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 27 lipca 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 164/14, LEX nr 2078045; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 28 października 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 70/15, LEX nr 2154371; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 29 grudnia 2016 roku, sygn. akt II SA/Ke 43/15, LEX nr 2189833; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Gorzowie Wlkp. z dnia 31 marca 2017 roku, sygn. akt II SA/Go 317/15, LEX nr 2260037; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Gdańsku z dnia 19 października 2017 roku, sygn. akt I SA/Gd 331/16, LEX nr 2377146; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2077/14, LEX nr 2440317; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2078/14, LEX nr 2440318; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2079/14, LEX nr 2440319; postanowienie starszego referendarza sądowego

Okoliczność, że kurator spadku został wyznaczony na wniosek sądu administracyjnego nie oznacza, że sąd administracyjny jest właściwy do rozpoznawania kwestii związanych z obowiązkami wykonywanymi przez kuratora spadku (np. w zakresie zwolnienia z pełnienia funkcji kuratora spadku), a w konsekwencji również z uprawnieniami kuratora spadku (np. w zakresie wynagrodzenia z tytułu sprawowania kurateli). Czynności procesowe podejmowane w trakcie prowadzonego postępowania sądowego przez kuratora spadku nie podlegają bowiem w żadnym stopniu wynagrodzeniu przez sąd administracyjny. Nie ma jednak wątpliwości, że kurator spadku zachowuje prawo do wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych kosztów z tytułu sprawowanej kurateli obejmującej również czynności przed sądem administracyjnym. Kurator spadku nie może jednak skutecznie domagać się uwzględnienia przez sąd administracyjny wniosku o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej¹⁴.

Wynagrodzenie kuratora spadku a prawo pomocy

Nie ma wątpliwości, że w trakcie postępowania przed sądem administracyjnym kurator spadku zachowuje możliwości ubiegania się o przyznanie prawa pomocy na zasadach ogólnych (art. 243 P.p.s.a.). W tym względzie funkcjonuje pogląd, że kurator spadku pozostaje ustawowo zwolniony z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych z mocy art. 239 § 1 pkt 3 P.p.s.a.¹⁵, a zatem nie musi ubiegać

WSA w Warszawie z dnia 28 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 1301/14, LEX nr 2440269; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt II SA/Ke 413/16, LEX nr 2424357; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 4 lipca 2018 roku, sygn. akt III SA/Lu 954/15 LEX nr 2513513; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 28 czerwca 2018 roku, sygn. akt III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2532803; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 9 listopada 2018 roku, sygn. akt I SA/Ke 343/17, LEX nr 2577597; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 26 lipca 2018 roku, sygn. akt II SA/Ke 1028/16, LEX nr 2564614.

¹⁴ Wyrok NSA z dnia 7 kwietnia 2017 roku, sygn. akt I GSK 827/15, LEX nr 2316215; postanowienie WSA w Lublinie z dnia 5 października 2007 roku, sygn. akt II SA/Lu 282/07; postanowienie WSA w Krakowie z dnia 26 lutego 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 2204/99; postanowienie WSA w Krakowie z dnia 28 listopada 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 1017/13 LEX nr 1399405; postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. akt I SA/Wr 1462/10, LEX nr 2075562; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 14 sierpnia 2014 roku, sygn. akt I SA/Wa 17/14, LEX nr 1541681; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 25 października 2018 roku, sygn. akt III SA/WA 2475/15, LEX nr 2570666.

¹⁵ M. Jagielska, J. Jagielski, P. Gołaszewski [w:] *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2013, s. 849; postanowienie

się o przyznanie prawa pomocy w tym zakresie. Alternatywnie prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym kurator spadku nie pozostaje objęty ustawowym zwolnieniem od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, a zatem może ubiegać się również w tym względzie o przyznanie prawa pomocy¹⁶. Niesporne pozostaje natomiast, że kurator spadku może ubiegać się o przyznanie prawa pomocy w zakresie ustanowienia z urzędu profesjonalnego pełnomocnika¹⁷.

Kurator spadku, który jednocześnie posiada uprawnienia do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej, może bez dodatkowej pomocy świadczyć ją na rzecz nieznanymi spadkobierców. Taki kurator spadku, który z uwagi na posiadane kwalifikacje zawodowe podejmuje przed sądem administracyjnym czynności przynależne profesjonalnym pełnomocnikom, nie pozostaje jednak uprawniony do uzyskania od sądu administracyjnego wynagrodzenia z tytułu zastępstwa prawnego, jeżeli nie został ustanowiony w ramach prawa pomocy¹⁸. W tym względzie nie może on skutecznie domagać się od sądu administracyjnego zasądzenia nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Uprawnienie do uzyskania wynagrodzenia i zwrotu niezbędnych i udokumentowanych kosztów od sądu administracyjnego przysługuje tylko profesjonalnemu pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu w postępowaniu przed sądem administracyjnym¹⁹. Tylko taki pełnomocnik (w tym również ustanowiony na wniosek kuratora spadku) zachowuje prawo do uzyskania własnego wynagrodzenia za zastępstwo prawne (pomoc prawną udzieloną reprezentantowi nieznanymi spadkobierców) i zwrot niezbędnych, udokumentowanych wydatków (art. 250 P.p.s.a.). W takim przypadku konieczne pozostaje szczegółowe opisanie przez kuratora spadku w sprawozdaniu ze sprawowanej kurateli podejmowanych przez niego czynności przed sądem administracyjnym (z wyszczególnieniem czynności wykonywanych z wykorzystaniem uprawnień profesjonalnego pełnomocnika).

NSA z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt I OZ 187/10, LEX nr 606389 ; postanowienie NSA z dnia 18 lutego 2015 roku, sygn. akt I OZ 112/15, LEX nr 1772012; postanowienie NSA z dnia 20 stycznia 2015 roku, sygn. akt II OZ 8/15, LEX nr 1628856; postanowienie NSA z dnia 23 kwietnia 2015 roku, sygn. akt II OZ 336/15, LEX nr 1956722.

¹⁶ T. M. Niemiec, *Kurator spadku – zwolnienie z kosztów sądowych*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 22, s. 1234-1236; R. Talaga, *Obowiązek ponoszenia kosztów sądowych przez kuratora spadku w postępowaniu przed sądami administracyjnymi*, „Przegląd Sądowy” 2018, nr 4, s. 87-95.

¹⁷ R. Talaga, *Kurator spadku w postępowaniu o przyznanie prawa pomocy przed sądem administracyjnym*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne”, 2018, nr XVI/2, s. 215-225.

¹⁸ Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. akt I SA/Wr 1462/10, LEX nr 2075562; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 14 sierpnia 2014 roku, sygn. akt I SA/Wa 17/14, LEX nr 1541681.

¹⁹ G. Radecki, *Wynagrodzenie pełnomocnika ustanowionego w ramach prawa pomocy w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego”, 2013, nr 2, s. 67

Wykonywanie przez kuratora spadku czynności procesowych przed sądem administracyjnym (w tym ubieganie się o prawo pomocy w zakresie ustanowienia pełnomocnika z urzędu) nie pozostaje bez wpływu na całkowite koszty sprawowania kurateli, w tym wynagrodzenie kuratora spadku oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków. Jak już wspomniano profesjonalny pełnomocnik ustanowiony „z urzędu” w postępowaniu przed sądem administracyjnym zachowuje własne uprawnienie do otrzymania od sądu administracyjnego wynagrodzenia i zwrotu niezbędnych i udokumentowanych kosztów z tytułu podejmowanych czynności z uwzględnieniem podatku od towaru i usług²⁰. Zatem przyznanie takiej opłaty w ramach prawa pomocy ustanowionemu na wniosek kuratora spadku profesjonalnemu pełnomocnikowi nie stanowi dodatkowego kosztu sprawowanej kurateli. Prawo kuratora spadku do uzyskania wynagrodzenia z tytułu sprawowanej funkcji (obejmującej również czynności przed sądem administracyjnym) nie powinno zatem obejmować wynagrodzenia z tytułu czynności podjętych przez ustanowionego (na jego wniosek) profesjonalnego pełnomocnika z urzędu. Równowartość uzyskanych przez niego środków nie powinna być zatem w takim przypadku ponownie wypłacana kuratorowi spadku w ramach rozliczenia należnego wynagrodzenia i zwrotu poniesionych przez niego kosztów. Jednocześnie warto dostrzec, że w sytuacji gdy kurator spadku uzyska profesjonalną pomoc prawną w ramach przyznanego prawa pomocy, a ustanowiony z urzędu profesjonalny pełnomocnik uzyska z tego tytułu odrębne wynagrodzenie od sądu administracyjnego, wówczas w tym wąskim zakresie tego rodzaju wydatki publiczne (zaliczane jednak do kosztów sprawowanej kurateli w szerokim zakresie) będą przerzucone na tenże sąd administracyjny. W konsekwencji można więc powiedzieć, że to Skarb Państwa od razu ponieśże koszty związane ze sprawowaną kuratelą spadku z pominięciem regulacji określających kolejność źródeł ich pokrycia²¹. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że możliwa jest również i taka sytuacja, w której kurator spadku pokryje koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego „z urzędu” i następnie w takim zakresie przedstawi sądowi spadku tego rodzaju poniesione, niezbędne i udokumentowane wydatki w ramach sprawozdania ze sprawowanej kurateli, domagając się ich zwrotu w związku z udzielonymi usługami profesjonalnego pełnomocnika. Wówczas takie koszty powinny być rozliczone przez sąd spadku. Taka sytuacja będzie jednak bardziej prawdopodobna w przypadku

²⁰ A. Gomułowicz, *Świadczenie pomocy prawnej lub obrony z urzędu a źródło przychodów*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego”, 2008, Nr 4, s. 9-18.

²¹ Postanowienie SO w Krakowie z dnia 9 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 901/14, LEX nr 1851601.

pełnomocnika ustanowionego „z wyboru”, który zachowuje również uprawnienie do otrzymania wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług od osób, które się do niego zwróciły o udzielenie pomocy prawnej.

Złożenie wniosku o wynagrodzenie kuratora spadku w postępowaniu przed sądem administracyjnym

Kluczowe w kwestiach związanych z wynagrodzeniem kuratora spadku pozostaje jego ustanowienie przez sąd powszechny (sąd spadku)²². Wyłącznie sąd powszechny (sąd spadku) jako mocodawca ustanowionego kuratora spadku pozostaje właściwy do rozpoznania kwestii przyznania wynagrodzenia i zwrotu wydatków z tytułu czynności podjętych przez kuratora spadku²³. Takie uprawnienie obejmuje zarówno podejmowane czynności materialno prawne jak i czynności procesowe podejmowane zarówno przed sądami cywilnymi jak i innymi sądami oraz organami.²⁴ Obecnym stanem prawnym nie ma podstaw do tego aby inny sąd procesowy niż sąd spadku przyznawał wynagrodzenie kuratorowi spadku, gdyż w takim przypadku kurator spadku mógłby zostać wynagrodzony wielokrotnie za to samo działanie. W takim przypadku stosowny wniosek kuratora spadku o przyznanie wynagrodzenia i zwrot poniesionych wydatków powinien być wniesiony bezpośrednio do sądu spadku, który go ustanowił²⁵. Dotyczy to wszystkich kwestii związanych z pełnieniem funkcji kuratora spadku, a więc wniosku o przyznanie wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków, a także wniosku o zwolnienie z pełnienia funkcji kuratora spadku.²⁶ Tylko sąd spadku, który ustanowił kuratora spadku pozostaje właściwy do rozpoznania tego rodzaju spraw. Stosowny wniosek kuratora spadku nie powinien być zatem

²² Postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596; wyrok SA w Białymstoku z dnia 20 października 2016 roku, sygn. akt I ACa 701/16, LEX nr 2152443.

²³ Zgodnie z treścią art. 628 k.p.c. do czynności w postępowaniu spadkowym, które należą do zakresu działania sądów, wyłącznie właściwy jest sąd ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (sąd spadku).

²⁴ K. Korzan, *Koszty procesu z udziałem kuratora*, „Palestra” 1968, nr 2, s. 29.

²⁵ Wyrok NSA z dnia 7 kwietnia 2017 roku, sygn. akt I GSK 827/15, LEX nr 2316215; postanowienie WSA w Lublinie z dnia 5 października 2007 roku, sygn. akt II SA/Lu 282/07; postanowienie WSA w Krakowie z dnia 28 listopada 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 1017/13, LEX nr 1399405; postanowienie WSA w Krakowie z dnia 26 lutego 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 2204/99; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369.

²⁶ Postanowienie WSA w Rzeszowie z dnia 30 czerwca 2010 roku, sygn. akt II SA/Rz 469/10, LEX nr 1998277.

wnoszony do sądu administracyjnego przed którym realizuje on kompetencje do reprezentowania interesów nieobjętego spadku nawet wtedy gdy, na jego wniosek został ustanowiony kurator spadku. Sąd administracyjny w żaden sposób nie jest uprawniony do sprawowania nadzoru nad kuratorem spadku (np. kwestiami zwolnienia określonych osób z tej funkcji) oraz przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków.

W przypadku złożenia przez kuratora spadku jednego ze wspomnianych wniosków do sądu administracyjnego nie może być on przekazany do właściwego sądu powszechnego w świetle obowiązujących przepisów P.p.s.a.²⁷. Wniosek kuratora spadku o przyznanie wynagrodzenia przez sąd administracyjny nie może być również odrzucony na podstawie art. 63 w zw. z art. 58 § 1 pkt 1 P.p.s.a., gdyż przepisy te dotyczą wniosków obejmujących główne żądanie rozstrzygnięcia *meritum* sprawy, a nie „wniosków zawierających żądanie rozstrzygnięcia zagadnień incydentalnych, jakie wyłonią się w toku rozpoznawania sprawy przed sądem administracyjnym”²⁸. W takim przypadku sąd administracyjny pozostaje zmuszony odmówić zasądzenia od Skarbu Państwa kosztów pełnienia funkcji kuratora spadku, tak samo jak powinien odmówić zwolnienia z obowiązku pełnienia funkcji kuratora spadku²⁹. Sama odmowa przyznania wynagrodzenia kuratorowi spadku następuje w formie postanowienia. Kwestią dyskusyjną pozostaje natomiast czy takie postanowienie wymaga uzasadnienia ze względu na możliwość jego zaskarżenia w trybie art. 227 § 1 P.p.s.a. Ewentualne zażalenie w przedmiocie odmowy przyznania kosztów zastępstwa procesowego sprawującemu kuratelę profesjonalnemu pełnomocnikowi wydaje się, że podlega odrzuceniu z urzędu przez sąd administracyjny. Kuratorowi spadku nie przysługuje bowiem legitymacja do składania wniosku w przedmiocie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego taka jaką zachowuje profesjonalny pełnomocnik reprezentujący stronę postępowania³⁰.

---

²⁷ Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 25 października 2018 roku, sygn. akt III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2570666; Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369.

²⁸ Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. akt I SA/Wr 1462/10, LEX nr 2075562.

²⁹ Postanowienie WSA w Rzeszowie z dnia 30 czerwca 2010 roku, sygn. akt II SA/Rz 469/10, LEX nr 1998277.

³⁰ Postanowienie NSA z dnia 10 marca 2010 roku, sygn. akt I OZ 172/10, LEX nr 604406

Roszczenie kuratora spadku o wynagrodzenie i zwrot poniesionych wydatków w postępowaniu przed sądem powszechnym

Prawo kuratora spadku do wynagrodzenia z tytułu sprawowanej funkcji oraz zwrotu poniesionych wydatków (w tym również z tytułu czynności wykonywanych przed sądem administracyjnym) może być realizowane w formie roszczenia, które jest ograniczone pewnymi wymogami ustawowymi³¹.

Osobiste zaangażowanie osoby sprawującej kuratelę spadku w podejmowanie czynności zarówno procesowych jak i pozaprocessowych w ramach sprawowanej funkcji ma niewątpliwy wpływ na wysokość należnego wynagrodzenia oraz prawo do uzyskania zwrotu wydatków jakie poniósł z własnych funduszy w związku z zarządaniem majątku oznaczonego w art. 922 § 1 k.p.c. Uzasadnione i udokumentowane wydatki poniesione przez kuratora spadku również nie powinny stanowić dla niego obciążania.

Właściwość sądu uprawnionego do rozpoznania roszczenia

Roszczenie kuratora spadku powinno być przez niego złożone bezpośrednio do sądu spadku (art. 939 § 4 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 667 § 2 zdanie drugie k.p.c.). Stosowny wniosek z żądaniem kuratora spadku powinien być zgłoszony konkretnie do tego sądu rejonowego, który ustanowił kuratora spadku³². W praktyce takie roszczenie zachowuje ściśle procesowy charakter zbliżony do roszczenia o zwrot kosztów procesu (art. 109 k.p.c.).

Przed wszystkim należy uwzględnić, że roszczenie kuratora spadku pozostaje bezpośrednio związane z czynnościami podejmowanymi w ramach szeroko pojętych czynności mających na celu ochronę prawną nieobjętego spadku jako całości i stanowi część postępowania prowadzonego przez sąd spadku. Z tych względów roszczenie kuratora spadku może być zgłoszone tylko w tym postępowaniu, które jest prowadzone wyłącznie przez sąd spadku, który ustanowił

---

³¹ W tym względzie należy zwrócić uwagę, że inne zasady dotyczą rozliczenia kosztów kuratora o charakterze procesowym, a inne zasady dotyczą kuratora o charakterze materialnym – por. postanowienie SN z dnia 3 lutego 1970 roku, sygn. akt II CZ 32/69, LEX nr 1061; D. Mróz-Szarmach, *Rozliczanie kosztów udziału kuratora procesowego w postępowaniu cywilnym*, „Pieniądze i Więź” 2017, nr 4, s. 90-99; S. Durczak-Żochowska, *Wynagrodzenie za czynności kuratora dla małoletniego w sprawach karnych (zagadnienia wybrane)*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 1, s. 90-97.

³² Postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596; wyrok SA w Białymstoku z dnia 20 października 2016 roku, sygn. akt I ACa 701/16, LEX nr 2152443.

kuratora spadku. Nie jest w konsekwencji dopuszczalne aby wspomniane należności były głównym przedmiotem odrębnego postępowania. W konsekwencji nie można dochodzić przyznania wynagrodzenia i zwrotu poniesionych wydatków składając odrębne powództwo³³. Poza tym takie dochodzenie należności w innym postępowaniu mogłoby negatywnie wpływać na aktywność kuratora spadku odciągając go od podejmowania ustawowych obowiązków do których został powołany w ramach pełnionej funkcji.³⁴ W przypadku złożenia takiego odrębnego pozwu przez kuratora spadku z żądaniem przyznania wynagrodzenia i zwrotu poniesionych kosztów powinien on podlegać odrzuceniu z uwagi na niewłaściwą drogę sądową (art. 2 § 3 w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.)³⁵. Ewentualny odrębny pozew dotyczący wspomnianych należności może zostać jednak potraktowany podobnie jak pozew dotyczący nakładów poniesionych przez zarządcę nieruchomości, które zwiększyły jej wartość.³⁶ Analogicznie taki odrębny pozew kuratora spadku w przedmiocie wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych kosztów może zatem zostać potraktowany jako wniosek o przyznanie wynagrodzenia oraz zwrot wydatków.³⁷ W takiej sytuacji konieczne jest zachowanie drogi sądowej przewidzianej przez ustawodawcę w ramach prowadzonego postępowania spadkowego. Stosowny wniosek wniesiony do niewłaściwego sądu powszechnego

³³ M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758-1088* (red.) J. Jankowski, C.H. Beck, Warszawa 2011, s.1137; Z. Świeboda, *Komentarz do art. 939 K.p.c.* [w:] *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowania zabezpieczające i egzekucyjne*, Lexis Nexis, Warszawa 2004, s. 324; H. Ciepla, *Komentarz do art.939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego Tom IV Artykuły 730-1088*, (red. zbiorowa) H. Dolecki, T. Wiśniewski, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2011, s. 523-524; M. Brulińska, *Komentarz do art. 938, art. 939, art. 940, art. 941 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, (red.) J. Gołaczyński, Lex a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, 626-628; H. Pietrkowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz Tom V Postępowanie egzekucyjne* (red. naukowa) T. Ereciński, wydanie 5, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 626-627; E. Wengerek, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 2009, s. 535; G. Julke, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, (red.) Z. Szczurek (wydanie V), Currenda, Sopot 2017, s.770.

³⁴ Postanowienie SO w Krakowie z dnia 9 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 901/14, LEX nr 1851601.

³⁵ G. Julke, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, (red.) Z. Szczurek (wydanie V), Currenda, Sopot 2017, s.770.

³⁶ Uchwała SN z dnia 9 stycznia 1985 roku, sygn. akt III CZP 77/84, OSNCP 1985, nr 10, poz. 150.

³⁷ H. Pietrkowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz Tom V Postępowanie egzekucyjne* (red. naukowa) T. Ereciński, (wydanie 5), Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 626-627.

może jednak zostać przekazany do rozpoznania przez sąd spadku uprawniony do przyznania kuratorowi spadku wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków (art. 939 k.p.c. w zw. a art. 667 § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Roszczenie dotyczące wynagrodzenia należnego kuratorowi spadku oraz zwrotu poniesionych przez niego kosztów może być realizowane na każdym etapie postępowania prowadzonego przez sąd spadku. W tym względzie sąd spadku wydaje stosowne postanowienie uwzględniające zgłoszone roszczenie, które jest w ten sposób konsumowane przez kuratora spadku³⁸. Nie wyklucza to możliwości zgłoszenia kolejnego roszczenia obejmującego kolejny okres sprawowania kurateli i podjęte w jego ramach czynności. W takiej sytuacji sąd spadku może wydać kolejne postanowienie stosownie do zgłoszonego roszczenia w przedmiocie przyznania wynagrodzenia i zwrotu kosztów. Kolejne roszczenie może zostać uwzględnione ale z wyłączeniem czynności za jakie przyznane zostało wynagrodzenia i zwrócone zostały koszty poniesione przez kuratora. Kolejne roszczenie może być zatem uwzględnione w zakresie w jakim nie zostało objęte wcześniej wydanym orzeczeniem sądu spadku. W sposób oczywisty nie można skutecznie zgłaszać roszczenia o przyznanie wynagrodzenia z tytułu kurateli oraz zwrot wydatków, gdy zostało ono już wcześniej uwzględnione przez sąd spadku. Złożenie roszczenia w przedmiocie końcowego wynagrodzenia i zwrotu poniesionych kosztów przez kuratora spadku uwzględniającego również czynności podejmowane przed sądem administracyjnym jest możliwe dopiero po złożeniu ostatniego sprawozdania ze sprawowanej kurateli. Takie roszczenie kuratora spadku może zostać też zgłoszone równocześnie ze złożonym sprawozdaniem końcowym ze sprawowanej kurateli, a nawet w nim zawarte. Dopiero wówczas można ostatecznie rozstrzygnąć kwestie związane z zasadnością wynagrodzenia i zwrotu poniesionych kosztów przez kuratora spadku.

Adresat roszczenia kuratora spadku

Roszczenie kuratora spadku nie może być skierowane wobec spadkobierców, ani wobec majątku spadkowego (art. 162 k.r.o. w zw. z art. 178 § 2 k.r.o. w zw. z art. 939 § 1 k.p.c. w zw. z art. 667 § 2 k.p.c.)³⁹. W postępowaniu o ustalenie

---

³⁸ M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758-1088* (red.) J. Jankowski, C.H. Beck, Warszawa 2011, s.1139.

³⁹ J. Ignatowicz, *Komentarz do art. 162 k.r.i o.* [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz* (red.) K. Pietrzykowski (wyd. 3), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 1189.

wynagrodzenia kuratora spadku chodzi bowiem o zapewnienie ochrony prawnej podmiotów zobowiązanych do ich pokrycia należności na rzecz kuratora spadku⁴⁰. Zarówno w przypadku wynagrodzenia jaki zwrotu poniesionych wydatków nie są one również automatycznie pokrywane ze środków publicznych. Istnieje bowiem ustawowy obowiązek określenia kolejności podmiotów, na których ciąży obowiązek pokrycia takich należności jak wynagrodzenia kuratora spadku oraz zwrotu poniesionych przez niego wydatków (art. 179 § 1 k.r.o. w zw. z art. 939 § 1 k.p.c. w zw. z art. 667 § 2 k.p.c.). Nie ma wątpliwości, że takie określenie źródeł pokrycia omawianych należności jest obowiązkiem sądu spadku.⁴¹ Przyjmuje się, że wyraźne określenie w postanowieniu sądu spadku (wydanym bezpośrednio na skutek wniesionego roszczenia kuratora spadku) podmiotów zobowiązanych do pokrycia należności przysługujących kuratorowi spadku nie oznacza, że kurator spadku staje się ich wierzycielem, a takie podmioty stają się w ten sposób dłużnikami kuratora spadku.⁴² Takie rozwiązanie nie jest jednak powszechne. W praktyce dopuszczalne pozostaje bowiem rozwiązanie zgodnie z którym podmiot określony jako zobowiązany do pokrycia wynagrodzenia i zwrotu poniesionych wydatków pozostaje *de facto* dłużnikiem, gdyż to z jego majątku i dochodów w pierwszej kolejności pokrywane są sporne należności.⁴³ W tym przypadku za dłużników można przyjmować w praktyce spadkobierców bądź inne osoby określone przez sąd spadku jako zobowiązane do pokrycia wynagrodzenia i zwrotu kosztów kuratora spadku. Jednocześnie należy jednak mieć na względzie, że sąd spadku po określeniu podmiotu zobowiązanego do pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku może wypłacić tego rodzaju należności ze środków publicznych, a następnie dopiero przystąpić do ich ściągnięcia od podmiotów zobowiązanych do ich pokrycia.⁴⁴ Wyjątek w tym przypadku stanowi sytuacja gdy do ich pokrycia zobowiązany zostanie Skarb Państwa.⁴⁵ Oczywista pozostaje konieczność uwzględnienia w tym względzie specyficznej

⁴⁰ G. Matusik, *Komentarz do art. 178 k.r.i o.* [w:] *Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy* (red.) K. Osajda, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 1783.

⁴¹ Postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596.

⁴² Postanowienie SO w Krakowie z dnia 9 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 901/14, LEX nr 1851601.

⁴³ G. Matusik, *Komentarz do art. 178 k.r.i o.* [w:] *Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy* (red.) K. Osajda, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 1783.

⁴⁴ Postanowienie SO w Krakowie z dnia 9 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 901/14, LEX nr 1851601.

⁴⁵ A. Łazarska, *Wynagrodzenie kuratora ustanowionego z urzędu*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 6, s. 326; uchwała SN z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt III CZP 6/14, OSNC 2015 r., nr 1, poz. 5; uchwała SN z dnia 13 marca 2015 roku, sygn. akt III CZP 4/15, OSNC 2016/2/19; postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596.

sytuacji dotyczącej czynność podejmowanych przez pełnomocnika z urzędu ustanowionego na wniosek kuratora spadku w postępowaniu przed sądem administracyjnym, gdyż w takim przypadku należne opłaty z tytułu udzielonej pomocy prawnej od razu pokrywane są przez sąd administracyjny ze środków publicznych Skarbu Państwa.

Termin wniesienia roszczenia

Stosowne roszczenie kuratora spadku pozostaje ograniczone w czasie. Mianowicie może ono być zgłoszone w terminie jednego miesiąca od dnia zmiany kuratora spadku (zwolnienia z obowiązku pełnienia funkcji kuratora spadku bądź ustąpienia z funkcji kuratora spadku) bądź ustania kurateli spadku (art. 939 § 4 zdanie drugie w zw. z art. 667 § 2 zdanie drugie k.p.c.)⁴⁶.

Zmiana kuratora spadku za każdym razem powinna być określona postanowieniem sądu spadku⁴⁷. W takiej sytuacji to data uprawomocnienia takiego postanowienia (nie koniecznie zatem data jego wydania) będzie określała termin do wniesienia roszczenia w przedmiocie należności przysługujących poprzedniemu podmiotowi który sprawował kuratelę. Możliwe jest również przyjęcie, że termin będzie biegł od momentu faktycznego ustąpienia z pełnionej funkcji kuratora spadku w przypadku gdy nie wyznaczono kolejnego kuratora spadku⁴⁸. Taka konstrukcja nawiązuje do poglądu wyrażonego również na kanwie wcześniejszych regulacji, w myśl którego za moment ustania kurateli spadku należy uznać faktyczne zaprzestanie sprawowania pełnionej funkcji⁴⁹. Wydaje się, że w obowiązującym stanie prawnym można również przyjąć za moment ustania kurateli spadku dzień faktycznego objęcia spadku przez spadkobierców

---

⁴⁶ Podobnie roszczenie zarządcy zajętej nieruchomości z tytułu nakładów poniesionych na zarządzane nieruchomości mogą być dochodzone tylko w trybie art. 939 §1-4 k.p.c. – por. uchwała SN z dnia 9 stycznia 1985 r., sygn. akt III CZP 77/84, OSNC 1985, nr 10, poz. 150.

⁴⁷ Postanowienie sądu o zwolnieniu z funkcji kuratora spadku i powołaniu innej osoby w to miejsce jest zaskarżalne w formie apelacji – por. uchwała SN z dnia 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt III CZP 12/08, OSNC 2009, Nr 6, poz. 78; M. Malczyk, *Komentarz do art. 666 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-729* (red.) A. Góra-Błaszczkowska, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013, s. 1550.

⁴⁸ M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758-1088* (red.) J. Jankowski, C.H. Beck, Warszawa 2011, s.1138

⁴⁹ M. Allerhand, *Komentarz do art. 781 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Część druga. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, „Kodeks” Spółka Wydawnicza, Lwów 1933, s. 496-498.

odnalezionych przez kuratora spadku. Faktyczne objęcie spadku we władanie oznacza roztoczenie nad nim należytego dozoru przez spadkobierców⁵⁰. Przy czym należy pamiętać, że przez objęcie spadku przez spadkobierców należy rozumieć ich faktyczne władztwo względem spadku, a więc objęcie w przechowanie, zarząd lub użytkowanie chociażby upłynął termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku⁵¹. W tym przypadku należy pamiętać, że kurator spadku jest ustanawiany jeżeli spadek nie został objęty choćby przez jednego ze współspadkobierców⁵². Ujmując tę kwestię *a contrario* należy przyjmować, że objęcie spadku przez któregokolwiek z odnalezionych spadkobierców powoduje wygaśnięcie z mocy prawa legitymacji kuratora spadku do zarządzania majątkiem spadkowym⁵³. Wreszcie należy wziąć pod uwagę, że w sytuacji gdy odpadł cel kurateli sąd spadku ma obowiązek jej uchylenia. W sposób oczywisty wydanie stosownego postanowienia o uchyleniu kurateli powinno zostać poprzedzone zbadaniem okoliczności faktycznych sprawy, które spowodowały jej ustanowienie. W efekcie można przyjmować, że będzie to termin miesięczny od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o zakończeniu sprawowania kurateli przez określoną osobę⁵⁴. W sposób oczywisty wydanie przez sąd postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku zamyka okres zarządu sprawowanego przez kuratora spadku⁵⁵.

⁵⁰ J. Ignatowicz, *Odpowiedzi na pytania prawne*, „Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości”, 1956, nr 5, s. 40; K. Korzan, *Stanowisko prawne kuratora spadku*, „Palestra” 1967, nr 11-12, s. 27.

⁵¹ Orzeczenie SN z dnia 16 marca 1952 roku, sygn. akt C 1006/52, OSN 1953, nr 3, poz. 75; orzeczenie SN z dnia 5 kwietnia 1956 roku, sygn. akt III CR 566/56, OSNCK 1956, nr 4, poz. 115, LEX 118773; E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga Czwarta. Spadki*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003, s. 37; M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009, 35-40; J. Kremis, [w:] *System prawa prywatnego. Tom 10. Prawo spadkowe* (red.) B. Kordasiewicz, C.H. Beck (wydanie 3) Warszawa 2015, s. 937.

⁵² Orzeczenie SN z dnia 16 marca 1952 roku, sygn. akt C 1006/52, OSN 1953, nr 3, poz. 75; W Siedlecki, *Postępowanie w sprawach z zakresu prawa spadkowego* [w:] *System prawa procesowego cywilnego. Tom II* (red. Tomu) Z. Resich, (redaktor naczelny) W. Berutowicz, Wrocław-Warszawa-Kraków, Gdańsk-Łódź, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk Instytut Państwa i Prawa, 1987, s. 747; E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga Czwarta. Spadki*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003, s. 37.

⁵³ E. Marszałkowska-Krześ, *Komentarz do art. 666 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz* (red.) E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2017, pkt 4, Legalis; G. Wolak, *Kurator spadku a postępowanie o zniesienie współwłasności*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny”, 2017, Nr 2, s. 101.

⁵⁴ A. Barańska, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do art. 506-1088*, (red.) K. Piasecki, Warszawa 2006, s. 1020.

⁵⁵ M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009, s. 152; J. Kremis [w:] *System prawa prywatnego. Tom 10. Prawo spadkowe* (red.) B. Kordasiewicz, C.H. Beck (wydanie 3) Warszawa 2015, s. 937.

Miesięczny termin do zgłoszenia roszczenia z tytułu wynagrodzenia lub zwrotu wydatków jest uznawany za termin prekluzyjny prawa materialnego⁵⁶. Po upływie miesięcznego terminu do zgłoszenia roszczenia podlega ono przedawnieniu i nie może być skutecznie dochodzone. Niewłaściwe złożenie wniosku o wynagrodzenie do innego sądu niż sąd spadku (np. sądu administracyjnego) może mieć zatem nieodwołane negatywne skutki finansowe dla kuratora spadku. W literaturze proponuje się niekiedy aby takie roszczenie przedawniało się z upływem trzech lat od ustania kurateli lub zwolnienia kuratora spadku z uwagi na odpowiednie stosowanie przepisów o opiece (art. 163 § 2 k.r.o. w związku z art. 178 § 2 k.r.o.)⁵⁷. Takie rozwiązanie pomimo, że jest korzystne dla kuratora spadku nie jest jednak powszechnie aprobowane⁵⁸. W tym przypadku należy podzielić stanowisko o braku podstaw do stosowania trzyletniego okresu przewinienia roszczenia kuratora spadku. Nie można bowiem odpowiednio stosować przepisów o opiece z uwagi na konieczność odpowiedniego stosowania w pierwszej kolejności rozwiązań dotyczących roszczeń zarządcy nieruchomości w toku egzekucji, które przewidują miesięczny okres przedawnienia (art. 667 § 2 k.p.c.). W przypadku terminu prekluzyjnego nie można też skutecznie domagać się przywrócenia terminu do zgłoszenia roszczenia o przyznanie wynagrodzenia z tytułu kurateli oraz zwrotu wydatków, które wygasło⁵⁹. Takie wygaśnięcie roszczenia kuratora spadku może dotyczyć całego wynagrodzenia, a także wszystkich poniesionych wydatków. Wygaśnięcie roszczenia może też dotyczyć części wynagrodzenia oraz części wydatków poniesionych przez kuratora spadku. Ten drugi przypadek może mieć miejsce w sytuacji, gdy kurator spadku uprzednio zgłosił

---

⁵⁶ A. Barańska, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II Komentarz do artykułów 506-1088* (red.) K. Piasecki, Wydanie 4 C.H. Beck, Warszawa 2006, s. 1020-1021; M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758-1088* (red.) J. Jankowski, C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 1138; H. Ciepla, *Komentarz do art. 939 K.p.c.* [w:], *Kodeks postępowania cywilnego Tom IV Artykuły 730-1088*, (red. zbiorowa) H. Dolecki, T. Wiśniewski, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2011, s. 523-524; T. Żyznowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Komentarz do postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz – art. 730-1088* (red.) A. Marciniak, K. Piasecki, Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2015, s. 727.

⁵⁷ H. Haak, A. Haak-Trzuskawska, *Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Komentarz do art. 145-184*, TNOiK, Toruń, 2012, s. 255.

⁵⁸ G. Matusik, *Komentarz do art. 178 k.r. i o.* [w:] *Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy* (red.) K. Osajda, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 1783.

⁵⁹ T. Żyznowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Komentarz postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz – art. 730-1088* (red.) A. Marciniak, K. Piasecki, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 727; H. Pietrzkowski, *Komentarz do art. 939 k. p. c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz Tom V Postępowanie egzekucyjne* (red. naukowa) T. Ereciński, wydanie 5, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 626-627.

roszczenie o przyznanie wynagrodzenia częściowego i zostało ono uwzględnione, a środki finansowe zostały przyznane w określonej wysokości i wypłacone⁶⁰. Taka sama sytuacja dotyczy roszczenia zgłoszonego w zakresie wydatków poniesionych przez kuratora spadku, które zostały zatwierdzone przez sąd spadku i zwrócone. Nie zgłoszenie w terminie roszczenia może spowodować również jego wygaśnięcie w zakresie środków jakie kurator spadku pobierał w formie zaliczki z sum złożonych w tym celu do sądu w trybie art. 931 § 3 k.p.c.⁶¹

Wnioski końcowe

Czynności procesowe kuratora spadku podejmowane w postępowaniu sądowo-administracyjnym nie podlegają wynagrodzeniu przez sąd administracyjny. W tym względzie upoważniony do wydania orzeczenia pozostaje wyłącznie sąd powszechny (sąd spadku). Sąd administracyjny może jedynie przyznać wynagrodzenie profesjonalnemu pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu na skutek pozytywnego rozpoznania wniosku o przyznanie prawa pomocy złożonego przez kuratora spadku. W takim przypadku tego rodzaju należności związane z realizacją kurateli spadku będą ponoszone od razu przez Skarb Państwa i nie powinny podlegać zwrotowi w ramach roszczenia przysługującego kuratorowi spadku. Teoretycznie wynagrodzenie takiego profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu w postępowaniu sądowo-administracyjnym może również zostać pokryte przez kuratora spadku. W takim przypadku powinno ono zostać ujęte w sprawozdaniu ze sprawowanej kurateli jakie jest przedstawiane sądowi spadku. Szczególny przypadek stanowi w tym względzie sytuacja w której ustanowiony kurator spadku posiada uprawnienia profesjonalnego pełnomocnika. Wówczas podejmowane przez kuratora spadku czynności jakie zwykle może świadczyć profesjonalny pełnomocnik są wynagradzane przez sąd spadku.

Stosowne żądanie przysługujące kuratorowi spadku powinno zostać zgłoszenie bezpośrednio w postępowaniu prowadzonym przez sąd spadku. Roszczenie kuratora spadku pozostaje bowiem związane z tym postępowaniem bez względu na udział w innych postępowaniach, które są łączone z ochroną majątku

⁶⁰ T. Żyżnowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Komentarz do postępowania cywilnego. TOM III. Komentarz – art. 730-1088* (red.) A. Marciniak, K. Piasecki, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 727

⁶¹ A. Adamczuk, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom 2 (art. 506-1217)*, (red.) M. Manowska, Lexis Nexis, Warszawa 2011, s. 678; A. Adamczuk, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, (red.) M. Manowskiej, Lexis Nexis, Warszawa 2013, s. 1499.

nieznanych spadkobierców. Jedynie taki sąd, który ustanowił kuratora spadku jest upoważniony zarówno do jego odwołania jak i przyznania wynagrodzenia z tytułu sprawowanej kurateli oraz zwrotu poniesionych przez niego wydatków. W tym względzie nieistotne pozostaje, że z wnioskiem o ustanowienie kuratora spadku wystąpił sąd administracyjny. Przynależne kuratorowi spadku roszczenie może jednak wygasnąć, jeżeli nie zostanie złożone w ustawowym terminie (np. jeżeli zostanie pomyłkowo skierowane do sądu administracyjnego). Wniosek kuratora spadku o przyznanie wynagrodzenia przez sąd administracyjny powinien zostać w takim przypadku oddalony. Odrębne zagadnienie stanowi natomiast zakres samego żądania zgłaszanego przez kuratora spadku w ramach przysługującego roszczenia. Może ono bowiem zostać oddzielnie rozpoznane w zakresie wynagrodzenia należnego kuratorowi spadku i oddzielnie w zakresie poniesionych przez niego wydatków.

Bibliografia

Akty normatywne

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 155).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.).

Orzecznictwo

- Uchwała SN z dnia 9 stycznia 1985 r., sygn. akt III CZP 77/84, OSNC 1985, nr 10, poz. 150.
- Uchwała SN z dnia 9 stycznia 1985 r., sygn. akt III CZP 77/84, OSNCP 1985, nr 10, poz. 150.
- Uchwała SN z dnia 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt III CZP 12/08, OSNC 2009, Nr 6, poz. 78.
- Uchwała SN z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt III CZP 6/14, OSNC 2015 r., nr 1, poz. 5.
- Uchwała SN z dnia 13 marca 2015 roku, sygn. akt III CZP 4/15, OSNC 2016/2/19 .
- Orzeczenie SN z dnia 16 marca 1952 roku, sygn. akt C 1006/52, OSN 1953, nr 3, poz. 75.
- Orzeczenie SN z dnia 10 lutego 1953 roku, sygn. akt II C 680/52, OSNCK 1954, nr 1, poz. 14.
- Orzeczenie SN z dnia 5 kwietnia 1956 roku, sygn. akt III CR 566/56, OSNCK 1956, nr 4, poz. 115, LEX 118773.
- Wyrok SN z dnia 8 lipca 1969 roku, sygn. akt III CRN 220/69, OSN 1970, nr 5, poz. 83, LEX 1000.
- Postanowienie SN z dnia 3 lutego 1970 roku, sygn. akt II CZ 32/69, LEX nr 1061.
- Postanowienie SN z 26 listopada 2009 roku, sygn. akt I CZ 75/09, OSNC-ZD 2010/3/83.
- Postanowienie SN z dnia 8 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 16/15, LEX nr 1749596.

- Wyrok NSA z dnia 7 kwietnia 2017 roku, sygn. akt I GSK 827/15, LEX nr 2316215.
- Postanowienie NSA z dnia 10 marca 2010 roku, sygn. akt I OZ 172/10, LEX nr 604406.
- Postanowienie NSA z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt I OZ 187/10, LEX nr 606389.
- Postanowienie NSA z dnia 20 stycznia 2015 roku, sygn. akt II OZ 8/15, LEX nr 1628856.
- Postanowienie NSA z dnia 18 lutego 2015 roku, sygn. akt I OZ 112/15, LEX nr 1772012.
- Postanowienie NSA z dnia 23 kwietnia 2015 roku, sygn. akt II OZ 336/15, LEX nr 1956722.
- Postanowienie SO w Krakowie z dnia 9 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 901/14, LEX nr 1851601.
- Wyrok WSA W Warszawie z dnia 14 czerwca 2007 roku, sygn. akt IV SA/Wa 487/07, LEX 351333.
- Postanowienie WSA w Lublinie z dnia 5 października 2007 roku, sygn. akt II SA/Lu 282/07.
- Postanowienie WSA w Rzeszowie z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt II SA/Rz 469/10, LEX nr 1998277.
- Postanowienie WSA w Krakowie z dnia 26 lutego 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 2204/99.
- Postanowienie WSA w Krakowie z dnia 28 listopada 2013 roku, sygn. akt II SA/Kr 1017/13, LEX nr 1399405.
- Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2013 roku, sygn. akt I SA/Wr 1462/10, LEX nr 2075562.
- Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 14 sierpnia 2014 roku, sygn. akt I SA/Wa 17/14, LEX nr 1541681.
- Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369.
- Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 25 października 2018 roku, sygn. akt III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2570666.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Gorzowie Wlkp. z dnia 31 marca 2017 roku, sygn. akt II SA/Go 317/15, LEX nr 2260037.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Gdańsku z dnia 19 października 2017 roku, sygn. akt I SA/Gd 331/16, LEX nr 2377146.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Krakowie z dnia 5 lutego 2016 roku, sygn. akt II SA/Kr 589/15 LEX nr 1971589.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 537/14 LEX nr 1982253.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 542/14, LEX nr 1982254.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 10 lutego 2016 roku, sygn. akt III SA/Lu 544/14, LEX nr 1982255.

- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 13 maja 2016 r., sygn. akt I SA/Wa 1069/11, LEX nr 2072326.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 19 lipca 2016 roku, sygn. akt II SAB/Lu 308/14, LEX nr 2078236.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 19 lipca 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 524/14, LEX nr 2078147.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 27 lipca 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 164/14, LEX nr 2078045.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 28 października 2016 roku, sygn. akt II SA/Lu 70/15, LEX nr 2154371.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 29 grudnia 2016 roku, sygn. akt II SA/Ke 43/15, LEX nr 2189833.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Gliwicach z dnia 1 czerwca 2017 roku, sygn. akt II SA/Gl 245/16.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2077/14, LEX nr 2440317.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2078/14, LEX nr 2440318.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 11 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 2079/14, LEX nr 2440319.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 28 grudnia 2017 roku, sygn. akt III SA/Wa 1301/14, LEX nr 2440269.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 12 stycznia 2018 roku, sygn. akt II SA/Ke 413/16, LEX nr 2424357.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 28 czerwca 2018 roku, sygn. akt III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2532803.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 26 lipca 2018 roku, sygn. akt II SA/Ke 1028/16, LEX nr 2564614.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Kielcach z dnia 9 listopada 2018 roku, sygn. akt I SA/Ke 343/17, LEX nr 2577597.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Warszawie z dnia 28 czerwca 2018 roku, sygn. akt III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2532803.
- Postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Lublinie z dnia 4 lipca 2018 roku, sygn. akt III SA/Lu 954/15 LEX nr 2513513.
- Wyrok SA w Białymstoku z dnia 20 października 2016 roku, sygn. akt I ACA 701/16, LEX nr 2152443.

Literatura

- M. Allerhand, *Komentarz do art. 781 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Część druga. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, „Kodeks” Spółka Wydawnicza, Lwów 1933.
- A. Adamczuk, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom 2 (art. 506-1217)*, (red.) M. Manowska, Lexis Nexis, Warszawa 2011.
- A. Adamczuk, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, (red.) M. Manowskiej, Lexis Nexis, Warszawa 2013.
- A. Barańska, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do art. 506-1088*, (red.) K. Piasecki, Warszawa 2006.
- M. Brulińska, *Komentarz do art. 938, art. 939, art. 940, art. 941 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, (red.) J. Gołaczynski, Lex a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.
- H. Ciepła, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego Tom IV Artykuły 730-1088*, (red. zbiorowa) H. Dolecki, T. Wiśniewski, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2011.
- S. Durczak-Żochowska, *Wynagrodzenie za czynności kuratora dla małoletniego w sprawach karnych (zagadnienia wybrane)*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 1.
- T. Ereciński, J. Gudowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Tom 3, (wyd.4) Warszawa 2012.
- J. Gajda, *Komentarz do art. 179 k.r.i.o.* [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz* (red.) K. Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018.
- A. Gomułowicz, *Świadczenie pomocy prawnej lub obrony z urzędu a źródło przychodów*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego”, 2008, Nr 4.
- P. Gorajewski, *Kurator, likwidator i syndyk masy upadłości w postępowaniu sądowoadministracyjnym* [w:] *Spółki jako strony w postępowaniu sądowoadministracyjnym. Materiały z seminarium szkoleniowego dla asystentów. Naczelny Sąd Administracyjny, Warszawa, dnia 27 listopada 2017 roku*, Seria: Materiały Szkoleniowe 47/2018.
- H. Haak, A. Haak-Trzuskawska, *Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Komentarz do art. 145-184*, TNOiK, Toruń, 2012.
- J. Ignatowicz, *Odpowiedzi na pytania prawne*, „Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości”, 1956, nr 5.
- J. Ignatowicz, *Komentarz do art. 162 k.r.i.o.* [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz* (red.) K. Pietrzykowski (wyd. 3), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012.
- M. Jagielska, J. Jagielski, P. Gołaszewski [w:] *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, red. R. Hauser, M. Wierzbowski, Warszawa 2013.

- G. Julke, *Komentarz do art. 939 k.p.c. (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, (red.) Z. Szczurek (wydanie V), Currenda, Sopot 2017.
- M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758-1088* (red.) J. Jankowski, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- J. Kremis, [w:] *System prawa prywatnego. Tom 10. Prawo spadkowe* (red.) B. Kordasiewicz, C.H. Beck (wydanie 3) Warszawa 2015.
- K. Korzan, *Stanowisko prawne kuratora spadku*, „Palestra” 1967, nr 11-12.
- K. Korzan, *Koszty procesu z udziałem kuratora*, „Palestra” 1968, nr 2.
- K. Korzan, *Glosa do wyroku SN z dnia 8 lipca 1969 r., III CRN 220/69*, „Nowe Prawo” 1971, nr 7-8.
- H. Knysiak-Molczyk, *Prawo do korzystania z pomocy i instytucji reprezentacji w postępowaniu administracyjnym*, „Samorząd Terytorialny” 2003, nr 9.
- A. Łazarska, *Wynagrodzenie kuratora ustanowionego z urzędu*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 6.
- A. Łopuszyński, *Kurator w postępowaniu przed sądem rejestrowym*, „Monitor Prawniczy”, 2006, Nr 3.
- M. Malczyk, *Komentarz do art. 666 k.p.c. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-729* (red.) A. Góra-Błaszczkowska, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013.
- M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009.
- E. Marszałkowska-Krześ, *Komentarz do art. 666 k.p.c. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz* (red.) E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2017, pkt 4, Legalis.
- G. Matusik, *Komentarz do art. 178 k.r. i o. [w:] Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy* (red.) K. Osajda, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017.
- D. Mróz-Szarmach, *Rozliczanie kosztów udziału kuratora procesowego w postępowaniu cywilnym*, „Pieniądze i Więź” 2017, nr 4.
- T. M. Niemiec, *Kurator spadku – zwolnienie z kosztów sądowych*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 22.
- T. M. Niemiec, *Właściwość sądu w postępowaniu o ustanowienie przedstawiciela (kuratora)*, „Przegląd Prawa Publicznego”, 2013, nr 6.
- M. Pazdan, *Kolizyjnoprawna problematyka nabycia spadku*, „Studia Cywilistyczne” 1974, t. 23.
- H. Pietrzkowski, *Komentarz do art. 939 K.p.c. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz Tom V Postępowanie egzekucyjne* (red. naukowa) T. Ereciński, wydanie 5, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.

- K. Politowicz, *Styk jurysdykcji sądów powszechnych i administracyjnych w kontekście reprezentacji nieobecnego w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym*, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2013, nr 1.
- G. Radecki, *Wynagrodzenie pełnomocnika ustanowionego w ramach prawa pomocy w postępowaniu sądownoadministracyjnym*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego”, 2013, nr 2.
- M. Sieniuc, *Nowe uprawnienia orzecznicze referendarza sądowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym* [w:] *Sądowa kontrola administracji publicznej. Doświadczenia, Dylematy, Perspektywy*, (red.) E. Wójcicka, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2017.
- R. Szczepaniak, *Sens i nonsens podziału na prawo publiczne i prywatne (na kanwie uchwały SN)*, „Państwo i Prawo” 2013, Nr 5.
- R. Talaga, *Obowiązek ponoszenia kosztów sądowych przez kuratora spadku w postępowaniu przed sądami administracyjnymi*, „Przegląd Sądowy” 2018, nr 4.
- R. Talaga, *Kurator spadku w postępowaniu o przyznanie prawa pomocy przed sądem administracyjnym*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne”, 2018, nr XVI/2.
- W Siedlecki, *Postępowanie w sprawach z zakresu prawa spadkowego* [w:] *System prawa procesowego cywilnego. Tom II* (red. Tomu) Z. Resich, (redaktor naczelny) W. Berutowicz, Wrocław-Warszawa-Kraków, Gdańsk-Łódź, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk Instytut Państwa i Prawa, 1987.
- E. Skowrońska-Bocian, *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga Czwarta. Spadki*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003.
- Z. Świeboda, *Komentarz do art. 939 K.p.c.* [w:] *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowania zabezpieczające i egzekucyjne*, Lexis Nexis, Warszawa 2004.
- E. Wengerek, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 2009.
- G. Wolak, *Kurator spadku a postępowanie o zniesienie współwłasności*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny”, 2017, Nr 2.
- T. Żywnowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.* [w:] *Komentarz postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz – art. 730-1088* (red.) A. Marciniak, K. Piasecki, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015.

Streszczenie

Kurator spadku może zostać ustanowiony przez sąd powszechny nie tylko z urzędu ale także na wniosek sądu administracyjnego. Kurator spadku może przed sądem administracyjnym podejmować czynności tak jak strona postępowania. W tym zakresie

może również ubiegać się o prawo pomocy, co wpływa na jego wynagrodzenie. Reguły określające przyznanie wynagrodzenia za czynności podejmowane przed sądem administracyjnym w takim przypadku pozostają zawarte w przepisach prawa cywilnego. Konieczne jest ich zachowanie aby nie utracić prawa do wynagrodzenia z tytułu podejmowanych czynności. Pozostawia to zatem możliwość zaproponowania rozwiązań tego rodzaju sytuacji w praktyce.

SŁOWA KLUCZOWE: kurator spadku, prawo do wynagrodzenia, zasady przyznania wynagrodzenia, sądy administracyjne, sądy powszechne

Summary

The curator of the estate may be established by a common court not only from office but also at the request of an administrative court. The curator of the estate may take actions before the administrative court just like the part of the proceedings. In this respect, he can also apply for the right to juridical help, which affects his remuneration. The rules determining the award of remuneration for actions taken before an administrative court in such a case remain in the civil law provisions. It is necessary to preserve them so as not to lose the right to remuneration for the actions taken before the court. This leaves the possibility to propose solutions for this kind of situation in practice.

KEY WORDS: curator of the estate, the right to remuneration, rules for awarding remuneration, administrative courts, common courts

Nota o autorze:

Robert Talaga – doktor, autor jest starszym referendarzem sądowym w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Poznaniu; e-mail: r.talaga@wsa.poznan.pl